

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 1316/2013 in Uredbe (EU) št. 283/2014 v zvezi s spodbujanjem internetne povezljivosti v lokalnih skupnostih

(COM(2016) 589 final – 2016/0287 (COD))

(2017/C 125/10)

Samostojni poročevalec: **Emilio FATOVIC**

Zaprosilo	Evropski parlament, 6. 10. 2016 Svet, 25. 10. 2016
Pravna podlaga	člen 172 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	11. 1. 2017
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	26. 1. 2017
Plenarno zasedanje št.	522
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	195/1/0

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO pozdravlja pobudo Komisije Wifi4EU za razširjanje brezplačnega dostopa do interneta na javnih mestih, ki bo prinesla koristi tako glede dostopnosti, predvsem za najbolj prikrajšane družbene skupine, kakor tudi glede gospodarske rasti na lokalni ravni, posebej na področju javnih storitev, zdravstva, trgovine in turizma.

1.2 Odbor pozdravlja dejstvo, da je predlog, ki ga je večkrat podal v prejšnjih mnenjih, končno vključen v procese digitalizacije v Evropski uniji⁽¹⁾. Predlog temelji na prepričanju, da je dostop do interneta temeljna pravica vsakega državljanu ter nepogrešljiv instrument socialne vključenosti in gospodarske rasti.

1.3 EESO opozarja, da bo hiter razvoj digitalne tehnologije verjetno povzročil, da bodo vse sedanje tehnologije v kratkem zastarele. Zato poziva Komisijo, naj poleg tehnoloških opredeli tudi socialne razvojne cilje, da bi bila pobuda Wifi4EU čim bolj dinamična, trajna in odporna.

1.4 Odbor se strinja, da se je treba za oživitev pobude Wifi4EU zgledovati pri projektu EDUROAM in predlaga, da se procesa povežeta, s čimer bi državljanom zagotovili enotno digitalno identiteto po vsem evropskem ozemlju, kar določa že uredba o eIDAS (uredba o elektronski identifikaciji). To bi pomembno vplivalo tudi na okrepitev zavesti o evropskem državljanstvu ter na premagovanje **digitalne revščine**.

1.5 Po mnenju EESO je Wifi4EU strateški projekt in 120 milijonov eurov, ki mu je namenjenih, je odločno premalo za kritje vseh potreb na evropskem ozemlju. Zato se zavzema za znatno povečanje finančnih sredstev, da bi lahko do leta 2025 zagotovili brezplačen, zelo hiter brezžični dostop na vseh javnih mestih na evropskih tleh in da bi pobudo izvedli po načelu **Quality Wifi4all**. S tega vidika bi bilo pomembno predvideti več povezovanja med vsemi brezžičnimi javnimi storitvami, ki so že na voljo, da bi kar najbolj izkoristili razpoložljive vire in preprečili potratnost.

⁽¹⁾ UL C 161, 6. 6. 2013, str. 8.

1.6 EESO meni, da so merila za dodelitev sredstev („*kdor prvi pride, prvi melje*“ in geografsko merilo) premalo jasna in si nasprotujejo. Odbor priporoča, da se upoštevata število prebivalstva in zemljepisna površina države ter vnaprej določi najvišji znesek sredstev za posamezno državo, da bodo vse lokalne in regionalne skupnosti lahko uravnoteženo črpale sredstva.

1.7 EESO predlaga, da se 20-odstotni delež nameni gospodarsko in digitalno manj razvitim območjem, s posebnim poudarkom na otokih ter gorskih, obmejnih in odročnih območjih, kakor tudi na območjih, ki so jih prizadele naravne nesreče, tako da bi sredstva vlagali tja, kjer so najbolj potrebna. Odbor priporoča, da merila za vpis v register ponudnikov ne diskriminirajo podjetij na podlagi njihove velikosti.

1.8 EESO se strinja z načelom, da se sredstva namenijo za vzpostavitev brezplačne internetne povezave v krajih, ki je danes še nimajo. Vendar pa Odbor poziva Komisijo, naj v strateški viziji vključi javno pobudo med pobude, ki predvidevajo javno-zasebno partnerstvo.

1.9 EESO poziva k uvedbi kakovostnega brezplačnega brezžičnega dostopa s hitrostjo povezave najmanj 100 megabitov/s v obdobju 2017–2020, že zdaj pa si predstavlja, da bo srednjeročno treba povezavo prilagoditi večjim hitrostim. Za to so trije razlogi:

- a) ker je treba Wifi4EU uskladiti s sporočilom o gigabitni družbi;
 - b) ker je preprosta ADSL povezava zaradi tehničnih omejitev ne zagotavlja dovolj kakovostne povezave za desetine ljudi istočasno;
 - c) ker brezplačna javna storitev ne sme biti nujno slaba.
- 1.10 EESO podpira sprejetje nebirokratskih in poenostavljenih mehanizmov za črpanje finančnih sredstev, vseeno pa poziva Komisijo, naj uvede obveznost, da je storitev treba nuditi najmanj tri leta, v nasprotnem primeru je treba finančna sredstva vrniti.

2. Uvod in ozadje

2.1 Predlog COM(2016) 589 o spremembi Uredbe (EU) št. 1316/2013 in Uredbe (EU) št. 283/2014 v zvezi s spodbujanjem internetne povezljivosti v lokalnih skupnostih je del svežnja ukrepov s področja telekomunikacij, ki ga je Evropska komisija sprejela 13. septembra 2016 in ki vključuje še:

- sporočilo Povezljivost za konkurenčen enotni digitalni trg – evropski gigabitni družbi naproti – COM(2016) 587,
- sporočilo Akcijski načrt za 5G v Evropi – COM(2016) 588,
- predlog direktive o novem Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah – COM(2016) 590,
- predlog uredbe za okrepitev sedanjega Organa evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC), tako da se ga spremeni v agencijo, čeprav njegovo ime ostane enako – COM(2016) 591.

2.2 EESO je za vsak predlog posebej pripravil mnenje, vsa pa pod enotnim vodstvom, zato da so usklajena in skladna tako glede njihove vizije kot vsebine (to mnenje je tesno povezano z naslednjimi: TEN/611 „Evropska gigabitna družba“, TEN/612 „Evropski zakonik o elektronskih komunikacijah“, TEN/613 „Organ evropskih regulatorjev za elektronske komunikacije (BEREC)“ in TEN/615 „Akcijski načrt za 5G v Evropi“), kakor tudi s prejšnjimi mnenji EESO na tem področju.

3. Povzetek predloga Komisije

3.1 Predlog uredbe, s katero se uvaja pobuda imenovana Wifi4EU, je del svežnja ukrepov iz sporočila o *evropski gigabitni družbi*. Cilj pobude je financiranje uvedbe brezplačnih žariščnih točk za internetno povezavo na javnih mestih (v knjižnicah, na trgih, v parkih, bolnišnicah, javnih zgradbah na splošno), po zgledu in v povezavi z uspešno pobudo EDUROAM, ki takšno storitev že nudi na univerzah in visokih šolah.

3.2 Komisija je projektu namenila 120 milijonov evrov. Ocenjuje, da bo v obdobju 2017–2020 zajel 6 000 do 8 000 občin in da bo, čim bo stekel, dosegel med 40 in 50 milijoni povezav dnevno. Skromni proračun pobudo uvršča med pilotne projekte.

3.3 Do sredstev bodo upravičene občine, ki teh storitev še danes ne nudijo. Proračun projektov ne bo smel biti višji od 60 000 EUR. Stroški nakupa in namestitve žariščnih točk se bodo v celoti krili iz tega proračuna, lokalne oblasti pa bodo krile stroške internetne naročnine in vzdrževanja opreme.

3.4 Lokalne oblasti se bo spodbujalo k razvijanju in promoviranju lastnih brezplačnih digitalnih storitev, zlasti na področju *e-turizma*, *e-zdravja* in *e-uprave*.

3.5 Predlog je omejen na javne prostore in mišljen tako, da ne ustvarja konfliktov in ne izkrivlja prostega trga digitalnega prometa, temveč ga krepi s širjenjem digitalne tehnologije na manj razvitih območjih.

3.6 V predlogu Komisije so opredeljena tri ključna merila za dodeljevanje sredstev:

- a) dostop do sredstev imajo samo občine, ki teh storitev do danes še ne nudijo;
- b) sredstva se dodeljujejo neposredno po vrstnem redu vlaganja prošelj (*kdor prvi pride, prvi melje*);
- c) sredstva se dodeljujejo ob upoštevanju geografske uravnoteženosti.

3.7 Predlog predvideva poenostavljen model dostopanja do sredstev in poročanja o izvedenih dejavnostih z vrsto kuponov, ki se bodo uporabljali za plačevanje podjetij, zadolženih za namestitev opreme. Komisija bo lahko v realnem času preverila delovanje žariščnih točk, da bo lahko ukrepala in po potrebi izvedla kontrole.

4. Splošne ugotovitve

4.1 EESO pozdravlja pobudo Komisije Wifi4EU za razširjanje brezplačnega dostopa do interneta na javnih mestih, ki bo prinesla koristi tako glede dostopnosti ⁽²⁾, predvsem za najbolj prikrajšane družbene skupine, in odpravila problem **digitalne revščine** ⁽³⁾, kakor tudi glede gospodarske rasti na lokalni ravni, posebej na področju zdravja, javnih storitev, trgovine in turizma ⁽⁴⁾.

4.2 Odbor pozdravlja dejstvo, da je predlog, ki ga je večkrat podal v prejšnjih mnenjih, končno postal sestavni del procesov digitalizacije Evropske unije ⁽⁵⁾. Predlog temelji na prepričanju, da je dostop do interneta temeljna pravica vsakega državljana ter instrument socialne vključenosti in gospodarske rasti.

4.3 EESO poziva Komisijo, naj si prizadeva za trajen učinek pobude Wifi4EU na lokalne skupnosti, ki jo koristijo. Dejansko bo hiter razvoj digitalne sfere verjetno povzročil, da bodo vse nameščene tehnologije v kratkem zastarele. Odbor zato priporoča, da se pilotni projekt umesti v širšo in odpornejšo strateško vizijo, ki bo socialnim ciljem dajala prednost pred zgolj tehnološkimi.

4.4 Odbor meni, da predlog ne pojasni ustrezno, kako se bo ta pobuda vključila v proces digitalizacije EU, ki je trenutno zgolj sporadičen. Dejansko so odstopanja med ozemlji, ki imajo še vedno ADSL povezavo, in tistimi, ki že imajo zelo hitro širokopasovno povezavo in na katerih se že uspešno preskuša hitrost 1 gigabit/sekundo. EESO upa, da bodo cilji te pobude ambiciozni v smislu nujenja kakovostnih storitev.

4.5 EESO opozarja, da predlog ni podprt z ustrezno in poglobljeno študijo izvedljivosti. To dokazuje dejstvo, da so podatki, ki jih daje Komisija o morebitnem učinku pobude, pretirano splošni, neustrezno podprti s socio-ekonomsko oceno in verjetno precenjeni, glede na dejanski potencial pobude zaradi šibke finančne podpore.

⁽²⁾ UL C 389, 21.10.2016, str. 28.

⁽³⁾ UL C 451, 16.12.2014, str. 25.

⁽⁴⁾ UL C 318, 29.10.2011, str. 9.

⁽⁵⁾ Glej opombo 1.

4.6 EESO obžaluje, da je predvideni proračun samo 120 milijonov eurov, kar tako pomembno pobudo zreducira na zgolj pilotni projekt. Odbor se zato zavzema za znatno povečanje finančnih sredstev, ki bi Wifi4EU postavilo v rang strukturnega in strateškega ukrepa, katerega cilji bodo izmerljivi, ki bo sestavni del modela gigabitne družbe in ki bo pripomogel k doseganju predvidenih ciljev digitalnega razvoja do leta 2025. EESO poudarja, da je treba v program gigabitne družbe kot cilj vključiti vzpostavitev 100-odstotne brezplačne brezžične povezave v vseh javnih prostorih do leta 2025.

4.7 EESO opozarja, da so prvotno predvidena sredstva instrumenta za povezovanje Evrope znašala več kot 9 milijard eurov, naknadno pa je bil ta znesek zmanjšan za malo več kot milijardo. Odbor ponovno obžaluje takšno zmanjšanje sredstev za prednostno nalogo, ki je bistvena za konkurenčno Evropo, in upa, da bo možno sredstva pridobiti nazaj iz proračunskih postavk.

5. Posebne ugotovitve

5.1 Odbor ugotavlja, da merila za dodelitev sredstev v predlogu niso dovolj razdelana in se boji, da so si lahko nasprotujoča, ter poudarja, da pri uporabi načela *kdor prej pride, prej melje* obstaja tveganje, da dobijo prednost že digitalizirana območja in poberejo sredstva državam in lokalnim skupnostim, ki jih bolj potrebujejo.

5.2 EESO priporoča, da se pri razdeljevanju sredstev upoštevata število prebivalstva in zemljepisna površina držav ter da se vnaprej določi najvišji znesek sredstev za posamezno državo, tako da bodo vse lokalne in regionalne skupnosti imele uravnotežen dostop do njih.

5.3 EESO upa, da register ponudnikov za vzpostavitev infrastrukture, v katerega so bodo podjetja morala vpisati, da bi jih občine izbrale, podjetij ne bo diskriminiral na podlagi njihove velikosti.

5.4 Odbor se zavzema, da se 20-odstotni delež nameni gospodarsko in digitalno manj razvitim območjem, s posebnim poudarkom na otokih ter gorskih obmejnih in odročnih območjih, kakor tudi na območjih, ki so jih prizadele naravne nesreče, da bi sredstva vlagali tja, kjer so najbolj potrebna ⁽⁶⁾.

5.5 EESO se strinja z načelom, da se sredstva namenijo za vzpostavitev brezplačne internetne povezave v krajih, ki je danes še nimajo. Odbor se vsekakor zaveda tako nujnosti kot kompleksnosti tehnoloških in gospodarskih prizadevanj, ki so potrebna, da se ta storitev lahko nudi po vsej Evropi. Vendar pa poziva Komisijo, naj v strateški viziji poveže javno pobudo s pobudami, ki predvidevajo javno-zasebno partnerstvo.

5.6 EESO poziva k uvedbi kakovostnega brezplačnega brezžičnega dostopa s hitrostjo povezave najmanj 100 megabitov/s (zelo hitra širokopasovna povezava) v obdobju 2017–2020, že zdaj pa si predstavlja, da bo srednjeročno treba povezavo prilagoditi večjim hitrostim. Za to so trije razlogi:

- a) ker je treba Wifi4EU uskladiti s sporočilom o gigabitni družbi, katerega cilj je do leta 2025 uvesti zelo hitra optična vlakna (1 gigabit/sekundo) v vseh krajih v EU, v katerih se nudijo javne storitve (javna uprava, bolnišnice, knjižnice);
- b) ker je preprosta ADSL povezava zaradi tehničnih omejitev (čas latence, stabilnost povezave in največja prepustnost) ne zagotavlja dovolj kakovostne povezave za desetine ljudi istočasno;
- c) ker pojem brezplačne javne storitve ne sme pomeniti, da gre za slabo storitev.

5.7 EESO se strinja z idejo, da se je pri uvedbi Wifi4EU treba zgledovati po EDUROAM, vendar meni, da se morajo takšne pobude že od začetka dopolnjevati, da bi vsem državljanom omogočali dostop z enotno digitalno identiteto po vsem evropskem ozemlju. Zato Odbor predlaga, da se ponovno uporabi, kar je že določeno in predvideno v uredbi eIDAS ⁽⁷⁾ o elektronski identifikaciji in dokazano nudi jamstva tako za zaščito podatkov kot za varnost pred zlorabami te storitve (terorizem). To bi pomembno vplivalo tudi na okrepitev zavesti o evropskem državljanstvu.

⁽⁶⁾ Glej opombo 1.

⁽⁷⁾ UL L 257, 28.8.2014, str. 73.

5.8 EESO podpira sprejetje nebirokratskih in poenostavljenih mehanizmov za črpanje finančnih sredstev, vendar ugotavlja, da predlog Komisije ne predvideva minimalnega obdobja, ko morajo lokalni organi, prejemniki sredstev, obvezno nuditi storitev brezplačne brezžične povezave (v nasprotnem primeru pa prejeta sredstva vrniti). EESO priporoča, da se določi, da mora obveznost nudenja storitve veljati najmanj 3 leta.

5.9 Komisija bi morala še naprej spodbujati države k razširjanju brezplačnega dostopa do interneta z omogočanjem brezžične povezave v vseh javnih prostorih. To bi bilo še posebej pomembno v manjših mestih in na območjih, ki niso zelo tržno usmerjena in na katerih je malo verjetno, da bodo veliki komercialni ponudniki storitev veliko vlagali v digitalno infrastrukturo. S tem bi omogočili bolj usklajen razvoj v EU, ki bi vsem nudil več priložnosti in boljšo kakovost življenja.

5.10 EESO ponavlja svoj poziv Komisiji, naj upošteva demografski vidik. Mnogi starejši so dejansko še digitalni analfabeti. Odbor zato priporoča, naj se v okviru Wifi4EU predvidi uvedba enotnega, večjezičnega in uporabniku prijaznega portala za dostop, ter naj občine, prejemnice finančnih sredstev, organizirajo tečaje usposabljanja, predvsem za starejše, da se spodbudi uporaba interneta, zagotovi uspeh pobude, prepreči socialna izključenost in utrdijo lokalne skupnosti.

V Bruslju, 26. januarja 2017

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS
